

John Bunyan: un baptist incomod

1) incomod pentru biserica anglicană

Ca puritan.

În 1662 s-a dat actul de uniformitate, prin care se cerea tuturor să meargă la biserica anglicană; se urmărea uniformizarea ritualului, folosirea cărții de rugăciune anglicane.

Bunyan predica despre nașterea din nou, sfințire; răspuns spontan lui Dumnezeu în rugăciune, la îndemnul Duhului Sfânt, nu al oamenilor (rugăciuni scrise).

1660-72 – majoritatea timpului în închisoare. Apoi iar, jumătate de an.

Incomod ca „dissenter”, rupt din biserica anglicană. Puritanii erau împotriva episcopatului și ritualurilor catolice rămase în biserica anglicană. Erau împotriva aducerii în biserică a practicilor care nu pot fi fundamentate pe Noul Testament.

În ciuda interdicției repetate de a predica, Bunyan a continuat să o facă până ce a fost închis. În închisoare și-a scris majoritatea cărților teologice.

2) incomod pentru arminienii de azi

Incomod ca și calvinist.

(Petru Popovici – *Lumini peste veacuri*, 2 vol., nu-l amintește, nici pe Spurgeon).

Ideea legământului. Rolul lui Dumnezeu în inițierea legământului, în darea harului necesar aleșilor. Legământ între Tatăl și Fiul. Oamenii sunt reprezentați de Fiul.

1659- *The doctrine of the law and grace unfolded* – tratează pentru prima dată ideea legământului. Legământul dintre Tatăl și Fiul înainte de creație, înainte de a fi împlinit sau pecetluit de sângele lui

Hristos. Legământul e Hristos, dat nouă de Dumnezeu, cu toate meritele Sale.

(John Goodwin, arminian, nega existența legământului între Tatăl și Fiul).

În Hristos am iertarea păcatelor, dar și perseverența pe cale.

Hristos, ca reprezentant al nostru, a intrat în legământ cu Tatăl.

Noi suntem în Hristos, uniți cu Hristos intrăm în legământ în sensul că reprezentantul nostru, Hristos, a intrat în legământ. Toate condițiile pentru a intra în legământ le-a împlinit Hristos. Condițiile sunt cerute de Tatăl Fiului, nu de Dumnezeu nouă.

3

Omul în starea sa naturală nu poate promite supunere, nici putere spirituală să facă legământ. Păcătoșii sunt aduși în legământul harului.

(Pentru arminieni, legământul harului e doar oferirea harului oricui dorește să-l accepte).

Totuși i se cere omului – credință. Dar cel ce i-o cere nu-l lasă pe om în seama abilităților lui naturale, ci îl ajută prin Duhul Sfânt să împlinească condițiile. Partea noastră e pocăința și supunerea, dar această abilitate e parte a legământului, căci Dumnezeu ne dă inimi și duhuri noi (Ezec. 36:26) (John Preston). (cum primesc legământul?)

Condițiile sunt împlinite de Hristos; deci legământul nu poate fi făcut decât cu aleșii.

Legământul cu aleșii e de neschimbat. Nu datorită supunerii mele, ci a eficacității supunerii lui Hristos și a scopului neschimbător al lui Dumnezeu.

(*The Pilgrim's Progress* = calvinism în formă artistică.

Justificare, sfințire, gloriificare).

Alegerea lui Dumnezeu este întemeiată pe har, pe voia neschimbătoare a lui Dumnezeu. Alegerea s-a făcut înainte de crearea lumii. Credința eficace nu poate fi produsă decât în cei ce au fost desemnați pentru mântuire înainte de crearea lumii, crede Bunyan.

Dacă unii au fost aleși, atunci ceilalți nu au fost aleși, ci rămân osândiți. Bunyan crede că această hotărâre de osândire, nealegerea, a fost luată tot înainte de crearea lumii, pe când oamenii erau considerați drepti în Adam, ca fiind o creatură necăzută. Poziția lui Bunyan e supralapsariană. Alegerea și osânda sunt veșnice, neschimbătoare.

3) incomod pentru bapțiști

Datorită concepției despre botez.

Bunyan nu a dorit să fie prins în vreo denominație. Întâlnirile bisericii lui se numeau „întâlnirile lui Bunyan”. Peter Naylor afirmă că Bunyan nu a trecut deschis de partea baptiștilor, cu toate că credea în botez. În *Călătoria creștinului*, nici Creștinul, nici altcineva, nu e botezat. Botezul era un lucru secundar pentru Bunyan.

1672 – *A confession of my faith, and A reason of my practice.*

T Total corruption

I Irresistible grace

U Unconditional election

L Limited atonement

P Perseverance of the saints. Observă prezența celor cinci teze ale calvinismului

(TULIP) la Bunyan.

4

Problema membralității deschise. Cine poate fi socotit membru într-o biserică? Cel ce e născut din nou sau cel născut din nou și botezat?

Controversă cu alți baptiști. Cărți scrise. 1673-*Diferențele în judecata cu privire la botezul cu apă, nu-s piedici în calea comuniunii*

Bunyan era de acord cu ceilalți baptiști în privința botezului credincioșilor, nu copiilor. Dar Bunyan refuza să facă din botezul cu apă cerință pentru membralitate. Făcea distincție între botezul lăuntric al Duhului Sfânt și cel cu apă, și credea că cel ce-l are pe primul, are totuși, „inima, puterea și doctrina botezului”. Mai are nevoie doar de semn. Și pastorul de dinaintea lui Bunyan la Bedford, John Gifford, a pus sub semnul întrebării necesitatea botezului pentru părtășia în biserică și participarea la Cina Domnului.

Trebuie să-l acceptăm, suportăm, pe fratele ce nu **poate** face botezul cu apă din lipsa luminii și să nu facem idoli din umbre și lucruri figurative.

Oponenții – Marcu 16:16 – **și** se va boteza. (Poziția lui Bunyan ar putea fi 1 Petru 3:21 – botezul cu apă nu curăță, ci e mărturia, semnul că **ai fost** curățit).

Biserica lui Bunyan din Bedford a avut întotdeauna „membralitate deschisă”. Mai erau 2 biserici la fel, în Bristol și Londra, dar nu era ceva comun.

Problema relației între biserici. Pot avea comuniune cu ceilalți? – presbiterieni, independenți? Baptiștii stricți nu aveau decât cu cei ce făceau ca ei. Bunyan – cu toți cei ce-s botezați de Duhul Sfânt, născuți din nou. Lucrurile secundare și nefundamentale să nu ne separe. Libertate de

conștiință. Mădularele aceluiași Trup, moștenitorii aceleiași glorie, copiii aceluiași Tată. Cum de n-au părtășie între ei?

Bunyan crede că botezul cu apă nu poate fi impus de biserică, ci e o datorie personală. Creștinul poate fi recunoscut după viața nouă primită de la Duhul Sfânt la regenerare. Nu botezul te face creștin. Sacramentele (botez, cina) nu-s baza comuniunii între creștini. Ci unirea cu Hristos. „Unirea cu Hristos este fundamentul oricărei comuniuni între sfinți”, afirma Bunyan. Duhul Sfânt unește.

Cel născut din nou, dar nebotezat cu apă, are cel mai bun botez: moarte cu Hristos și înviere la o nouă viață. (De aceea botezul prin scufundare e o imagine mai bună ca cel prin stropire).

Botezul cu apă nu e semn pentru alții, căci nu le arată că ai har, că ești fiu al lui Dumnezeu (doar viața ta o arată). E semn doar pentru tine, ajutor pentru credință. Prin el primești o înțelegere mai bună a privilegiilor tale prin Hristos, despre care ai mărturisit deja, prin viața trăită.

Cine nu s-a arătat frate înainte de botez, nici aceasta n-o face.

5

Dumnezeu l-a primit; și noi trebuie să-l primim. Dacă n-are lumină pentru botez, își poate arăta credința prin fapte mai mari. Îndemn la a vedea în ceilalți lucrarea Duhului Sfânt și experiențele cu Duhul Sfânt.

Nu disprețuiesc botezul, ci cer tolerarea fratelui căruia îi lipsește lumina. Nu refuz membralitatea unui om ce a demonstrat că e sfânt vizibil. Poți să spui că e în drum spre iad?, e poziția lui Bunyan. Bunyan vede problema din punctul de vedere al fratelui mai slab. Chiar de e mai slab, trebuie primit în biserică.

Martyn Lloyd-Jones, la o conferință despre puritani, a ținut o prelegere despre Bunyan și unitatea creștinilor (vezi bibliografia). Îl apreciază. „Nu cumva facem calea mai îngustă decât a făcut-o Hristos, dacă punem accent pe lucruri secundare?”, întreabă Lloyd-Jones.

Răspuns poziției lui Bunyan:

Pentru Bunyan, primirea în biserică se face pe baza credinței și a unei vieți trăite în acord cu cele 10 porunci, nu a botezului, căci acesta nu te face sfânt vizibil. Bunyan afirmă că nu avem vreo dovadă că toți corintenii ar fi fost botezați, cu toate că toți sunt numiți sfinți. Un om poate cunoaște harul lui Dumnezeu, fără a poseda semnul.

Un alt argument al lui Bunyan este că, în pustie, evreii necircumciși au ținut Paștele, de aceea și creștinii nebotezați pot lua Cina. Botezul e o problemă de conștiință, pentru Bunyan, nu una de membralitate.

Peter Naylor observă că, în felul acesta, Bunyan desparte Cina Domnului de botezul, spre deosebire de Cină, a fost instituit pentru beneficiul credinciosului, nu în legătură cu implicarea sa în viața bisericii. Bunyan aplică Romani 14:1-15:7 celor slabi în credință, care nu acceptă botezul, dar care trebuie primiți la comuniune.

În 1673, Henry Danvers, presbiter într-o biserică baptistă lângă Londra, răspunde lui Bunyan în *A Treatise of Baptism: Wherein That of Believers and that of Infants is examined by the Scriptures*. Autorul leagă cele două practici bisericești împreună.

William Kiffin a fost unul din cei mai influenți lideri ai bapțiștilor particulari în secolul al XVII-lea. A compilat Mărturisirea de credință baptistă de la 1644. Scrie în 1673 *Some serious Reflections On that Part of Mr. Bunion's Confession of Faith: Touching... Communion With Unbaptised Persons* (61 pagini). Admiterea persoanelor nebotezate la Cina Domnului e o doctrină necunoscută în biserică primară. Regulile prescrise de Domnul nostru trebuie să aibă prioritate față de dorința noastră de a avea comuniune cu toți sfinții. Botezul este parte a expresiei

6

supunerii credinciosului față de Hristos. Scrisorile Noului Testament sunt scrise doar credincioșilor botezați, implicând faptul că Scriptura nu admite existența creștinilor nebotezați în biserică.

După Kiffin, sfaturile lui Pavel ca creștinii să se tolereze între ei nu are relevanță în acest domeniu, din cauză că se adresează celor ce erau deja toți botezați și se aflau în comuniunea bisericii. Neînțelegerile de care vorbește Pavel se focalizează pe lucruri indiferente. Acceptați de Hristos înainte de botez, credincioșii tot mai trebuie să se boteze, ca să se conformeze voinței lui Hristos și acest lucru e un lucru de cea mai mare importanță.

Matei 28 arată că cei credincioși trebuie botezați înainte de a fi primiți în comuniune.

Dragostea față de creștinii nebotezați nu cere să îi primim la Cină, crede Kiffin.

De Florin MOTIU

Bibliografie

- 1) Anne ARNOTT – *Valiant for Truth. The story of John Bunyan*, Grand Rapids, 1985
- 2) James F. FORREST – „*The Pilgrim’s Progress*”. *A dream that endures*, în *Christian History*, No. 3, 1986
- 3) Richard L. GREAVES - *John Bunyan and covenant thought in the seventeenth century*, în *Church History*, No. 2, 1967
- 4) Martyn LLOYD-JONES – *John Bunyan: Church union*, în *The puritans: Their origin and successors*, Edinburgh, 1987
- 5) Peter NAYLOR – *Calvinism, Communion and the Baptists. A Study of English Calvinistic Baptists from the Late 1600s to the Early 1800s*, Paternoster Press, Carlisle, 2003
- 6) Thomas J. NETTLES – *Prin harul și pentru slava Lui*, trad. Pavel Miron, Ed. Reformatio, Oradea, 2006
- 7) T.L. UNDERWOOD – „*It pleased me much to contend*”. *John Bunyan as controversialist*, în *Church History*, No. 4, 1988